Nr 17

Utbildningsutskottets betänkande i anledning av motion om slopande av avgift för särskild prövning eller fyllnadsprövning i grundskolan m. m.

Motionen

I motionen 1973: 1286 av herr Korpås m. fl. (c, fp) hemställs att riksdagen måtte besluta att avgift inte längre skall erläggas av den som önskar undergå särskild prövning eller fyllnadsprövning enligt bestämmelserna för grundskolan, gymnasieskolan eller kommunal och statlig vuxenutbildning.

Gällande bestämmelser

Enligt 1 § kungörelsen (1972: 314) om avgifter för prövning inom skolväsendet skall den som önskar undergå särskild prövning eller fyllnadsprövning enligt bestämmelserna för grundskolan, gymnasieskolan eller kommunal och statlig vuxenutbildning erlägga avgift till länsstyrelsen med 50 kr. för varje ämne och prövningstillfälle, i den mån ej annat följer av bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar särskilt.

I ämbetsskrivelsen den 30 juni 1972 har Kungl. Maj:t förordnat att elev i statlig vuxenutbildning som följt brevskolkurs enligt bestämmelserna för statlig vuxenutbildning samt elev som följt korrespondensundervisning på gymnasial nivå enligt härför gällande bestämmelser får utan hinder av ovan nämnda kungörelse i anslutning till utbildningen kostnadsfritt undergå särskild prövning en gång i varje ämne som utbildningen omfattar. Detsamma gäller enligt ämbetsskrivelse den 8 september 1972 elev som följt undervisning enligt bestämmelserna om försök med särskild gymnasial utbildning i glesbygd.

Efter samråd med riksrevisionsverket har skolöverstyrelsen meddelat bestämmelser för tillämpning tills vidare av kungörelsen 1972: 314 om avgifter för prövning inom skolväsendet.

Enligt kungörelsen gäller att avgift skall erläggas för varje prövning i varje ämne, att prövning ej får äga rum innan avgiften erlagts samt att erlagd avgift inte återbetalas. Av tillämpningsbestämmelserna framgår att ny avgift inte behöver erläggas om prövning uppskjutits på grund av styrkt sjukdom eller annan särskild omständighet.

För arbete i samband med särskild prövning och fyllnadsprövning utgår tjänstgöringstillägg till rektor och lärare enligt gällande specialbe-

stämmelser i allmänt avlöningsavtal för statliga och vissa andra tjänstemän (AST).

Utskottet

Inom skolväsendet verkställs årligen ett mycket stort antal särskilda prövningar och fyllnadsprövningar vid bl. a. gymnasieskolan och den kommunala och statliga vuxenutbildningen. I propositionen 1972: 26 angående vuxenutbildning föreslog Kungl. Maj:t att den som ville delta i sådan prövning fr. o. m. den 1 juli 1972 skulle erlägga en avgift om 50 kr. per prövning. Såsom motiv härför anfördes att prövningarna i många fall syntes äga rum i omotiverat stor skala, varigenom kostnaderna för statsverket blev betydande. Riksdagen godkände utan erinringar Kungl. Maj:ts förslag (UbU 1972: 17, rskr 1972: 149).

I motionen 1973: 1286 hävdas att avgiftsbeläggningen har kommit att uppfattas som orättfärdig av dem för vilka särskild prövning är den bästa eller t. o. m. den enda möjligheten att undergå ifrågavarande prövningar.

Utskottet är ense med motionärerna om att det ännu är för tidigt att bedöma huruvida avgiftsbeläggningen påverkat antalet »omotiverade» prövningar. Denna omständighet talar enligt utskottets mening för att systemet måste prövas ytterligare innan några säkra slutsatser över huvud taget kan dras beträffande dess konsekvenser. Det bör vidare uppmärksammas att Kungl. Maj:t beslutat om vissa undantag från avgiftsskyldighet. Även skolöverstyrelsens tillämpningsföreskrifter innebär en viss uppmjukning härvidlag. Utskottet förutsätter att skolmyndigheterna med uppmärksamhet följer verkningarna av den införda avgiften och att erforderliga åtgärder vidtas för att rätta till eventuella mindre önskvärda eller orättvisa effekter av densamma. Det synes vidare lämpligt att man överväger möjligheterna att på annat sätt nå det syfte som motiverat avgiftens införande.

Med det anförda hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionen 1973: 1286.

Stockholm den 27 mars 1973

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Larsson i Staffanstorp (c), Mårtensson (s), Richardson (fp), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Elmstedt (c), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Sundberg (m), herrar Berndtson i Linköping (vpk), Sundgren (s) och Nilsson i Norrköping (s).

TRYCKERIBOLAGET IVAR HÆGGSTRÖM AB, STOCKHOLM 1973